

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ.

MOLODE ŽYTTJA — YOUNG LIFE

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT

Ч. 1 (77)

ПРАГА, ЧЕРВЕНЬ 1931

РІК XI.

Видає: Реферат преси при Команді Союзу Українських
Пластунів Емігрантів.

Відвічав: М. Готлібівна, громадянка ЧСР.

Редактує: М. Бажанський.

М. Вірлинний.

КАЗКА СКОБІВ.

Вони рвались до лету...
Вогнем горіла їх скрань!
До Сонця, до Волі Народа
До нестримних змагань.

Та ворог побачив
Лет вірлинних крил!
Кинув засуд нежданий:
«Немає бути юнацьких сил»!!!

Тіштесь...

Радійте...

Скобів

немає!

Лишився спомин про них,
Що казкою взиває
Свіжих кадрів — — —
юних... золотих!

Червень 1931.

— Треба навчитися добре цілити спісю, щоб, коли прийдеться зі змієм зустрітися — не схібити.

Др. О. Тисовський.

СТАРИМ ШЛЯХОМ – НОВИМИ СИЛАМИ.

«Молоде Життя» видавав Український Пластовий Улад у Львові від 1921 р. і воно появлялося кожного місяця аж до жовтня 1930 р.; та польська влада, закриваючи У. П. У., не минула його орган «М. Ж.»... «Молоде Життя» переходить на еміграцію...

Не треба накреслювати напрямні; ми-ж продовжуємо традицію, яку злоба ворогів хотіла нам знищити... Та всетаки не буде зайнів хоч в коротких словах розказати про той буйний вир пластового життя і передати читачам ту гарну картину, якій У. П. У. чудовими красками надавав грандіозності, привабливості, казковості.

— Щоби змінити знищенну душу молоді, відродити із занепаду ідеал лицарськості та відкрити його в наш організм, взялися в 1911 р. педагоги працювати в тім напрямку — новими засобами, новими методами та ідеями. — Це були др. Ол. Тисовський, проф. Ів. Чмола, проф. Петро Франко та інші. — Вони створили організацію на взір англійського Скаутінгу, яка прийняла назву «Пластунів» від імені козацької частини.

Їх глибока віра, що Пласт внесе нові думки і стане чинником у вихованні здорової генерації — справдились. — І не зважаючи, що це час морального занепаду не лише нашої молоді, але і молоді інших народів, пластова ідея промостила собі шлях, відродила лицарський закон з його шляхотним характером і захопила широкі круги молоді.

Чим руководилась молодь вступаючи в наші ряди?

Вона побачила, що ми вернулися до того, що зрадили наші предки — полюбили природу, очистили себе із людської рафінованої цивілізації, віднайшли правдиві джерела любові і щастя, приблизилися до землі, лісів, — та що наші душевні струни настроєні під акомпанімент таємних сил, що володіють просторами.

Вона побачила, що Пласт це не товариства, не сам спорт, не політичні угрупування — це Улад вищий понад все, це ідея, яка кермує людськими внутрішніми силами і змагає довести до індивідуальної досконалості.

Вона ще побачила, що в Пласті можуть знайти місце всі ті, які будуть в силі запанувати над собою, над своїми пристрастямі і пожаданнями та безоглядно повинуватися пласт, лицарському законові — не зважаючи на їх суспільні становища чи стан освіти.

Оце було те, за чим молодь віком сама шукала.

А коли наші ряди стали могутніми, ми зголосились розорювати широкі облоги... І з часом народ побачив, як ми вчилися громадянської праці, його чеснот, моралі та етики і це все стопроцентно віддавали йому самому по читальнях, діточих садках,

бібліотеках, на здвигах, бандеріях, мандрівках, на могилах героїв і т. д.

Не диво, що ми заняли не лише перше місце між молодою генерацією у нашого громадянства, але і на першім місці занотовані наші ймена в індексах ворогів...

Нас перших бачила поліція...

Нас перших відсилали до Бригідок...

Нас перших судили...

Це тому, що нас в нашій мандрівці вів стимул пластиового приказу і єднав однострій.

В наших рядах панувала мораль порядку.

Ми полюбили рідні лани, луги, річки, набирали силу і дужий розмах, міряючи в своїх мандрівках гори та скелі кремінні.

А може ще й тому, що ми під впливом запалу лицарів з над Золотої Липи, Маківки, Лисоні, Крут та Базару інакше від інших дивилися в наше майбуття.

І так не звертаючи на всякі неприхильні нам закони, ворожі розпорядки наша мандрівка все поступала впереді...

Історія вписувала нам, скромними ініціалами 19-тий рік існування, коли на наш Улад посипались наклени польського громадянства і його брукової преси. За цим прийшло насильство...

МАНЕ... ТЕКЕЛЬ... ФАРЕС...

Не стало огнива, яке єднало Пластунів в один безпереривний ланцюг. Ми покинули Батьківщину і за собою принесли пластову ідею а в важкий мент перебраємо видавання «Молодого Життя».

Надіймось, що «Молоде Життя» знов стане звеном, яке буде удержувати всіх нас в тій єдності й любові, в якій ми виросли.

«М. Ж.» буде виложником думок для тих, в кого інтерес пл. ідеї пересякнений рідним патріотизмом.

Виразно підчеркуємо, що ніякій стихії чужій для нас і для нашого народу не уляжем, не дамо збити себе з нашого шляху. Тому надаремні заходи тих, які хотілиби обіцянками заманити нас у свій табор. А для тих хто стремів би скинути нас в низ кинути між нас кість незгоди, чи охопити нас зневірою в наші сили, для них є готова відповідь — «даремні труди»!

Ми залишимось Пластунами, наші серця не перестануть битися одним ритмом в один такт пласти. гимну та присяги.

Наш шлях достовірний свідок нашої незломності є наглядним доказом для сучасних і тих, що за нами прийдуть.

Стоючи на порозі нової фази в розвитку У. П. У., слід нам поважно призадуматись над теперішньою долею еміграційного пласти. життя і цей сумний стан його, почуття обовязку, кожному з нас каже усвідомити собі своє відповідальне становище, на якім маємо твердо та непохитно стояти на сторожі пл. закону.

Дороговказом нашим є: честь і могучість народа.

Девізом:... Бог... Україна... Пласт...

Ці три знаки в'яжуть нас в одну нерозривну цілість мов гармонійний акорд.

В цім гаслі міститься вся суть нашого стремління.

Це наше основне «вірую», закріплене досвідом на протязі двох десятків літ.

Гуртуймось!

Хай наш поклик —

«Нас невелика горстка а мусимо своїми молодими руками зрушити з мертвої точки, очистити вже рік занедбаний наш шлях, хоч тернистий, затяжний і довгий та за те гарний, молодий». —
кине нас до змагань.

Цей шлях вимагає від нас всіх посвяти. Молодої сили.

Засукаїмо рукави до чорної праці!

І доти нам не спочати, доки не дійдемо до означеної *ціли*.

Прага, червень 1930 р.

«Скоб».

Хто готов за край, за волю
Скласти голову свою,
Той бував і є і буде
Переможцем у бою.

(Олесь).

Михайло Бажанський.

У 20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ У. П. У.*)

12 квітня минуло 20 літ від часу, як на вулицях города-Льва, столиці Галицької України, зродилися передові когорти українських пластунів. — Не минуло багато часу, як ці когорти розливлися по цілій країні і стало їх багато... багато...

Їх бачив кожний від старого дідуся до найменшої дитини як міряли своїми молодими стопами шлях, який їм вказано і який вів до цілі їхньої мандрівки.

Ta не час і місце розводитись над їхньою працею та здобутками... Найкраще знають це вони — новітні лицарі, — ті, що були в їх рядах і наші сусіди, які совісно приглядались і чекали лише нагоди... видати такий ганебний указ, яким би дальшу діяльність У. П. У. припинити. Цей нечуваний в історії всесвітнього скаутингу факт, застає їх в кульмінаційній точці розвою.

Вони не дійшли до двох десятків...

Це свято гідно відсвятковуємо ми.

У всесвітній історії 20-ліття це не є довгий час, це маленький епізод про який історія задоволяється згадкою. Та в нашій дійсності це великий і претяжний момент, пройденої дороги У. П. У.

Цей пройдений шлях показує сьогодні нам, тут зібрашій горстці «Бурлаків», викинених насильством поза межі Рідної Землі,

*) Реферат виголошений на ватрі приєчиченій 20 літтю У. П. У., яка відбулася в Рижевицях біля Праги з 11 на 12 квітня в 12 год. вечі. Опис ватри друкуємо на іншім місці. Ред.

дужчим від нас ворогом — два дуже характерні моменти в історії нашого пластового Уладу:

перший — засновання його,

другий — припечатаний датою 26 вересня 1930 р. — захоплення його.

Ці два моменти своєю силою, непереможним законом зібрали нас тут сьогодні.

Ці два моменти примушують нас відіткнути одну хвилину, щоб ми вспіli заглянути щирим оком у минуле, минуле беззупинної праці і змалювати скромними барвами той безмежній, безперестанній шлях змагань, перешкод а також радості і надії, які захоплювали тих що стояли в наших карних рядах Уладу.

І на той близький і далекий шлях нашого життя, що мов в казці стелиться перед нашими очами, шлях тернистий та довгий але ведучий до ідеальних вершин краси й добра українського народу й цілого людства.

І на цих живих і мертвих, а які поклали сильні підвалини під будову Уладу Українських Пластунів.

Основника Др. Ол. Тисовського, помершого ред. «Молодого Життя» проф. Стеф. Тисовського, проф. Петра Франка, комandanта Дм. Вітовського, довголітнього комandanта Іл. таборів на Соколі проф. Чмоли, основника на Закарпатській Україні, проф. Остапа Вахнянина, проф. Леоніда Бачинського та теперішнього Верховного Отамана проф. Северина Левицького.

Вам, дорогі творці Пласти і провідники його, слава.

Ви сповнили совісно покладений життєм на Вас обовязок, підучи рівним раз витиченим шляхом не зважаючи на всі труди й перешкоди, що перехрещували Вашу путь.

Ви нераз відривались від своїх занять, кидали все і спішили мов на поклик дзвона, який лунав сильно і чарівно.

Ви не зважали ні на що, своїми очима повними як насолоди так огню бачили тільки одне: далеку, безкраю синю далечінь і прямували туди. ...а там прояснювалося рожево огненне сонце *ідеї*.

Ви були вірні пл. присязі, промірюючи тернистий шлях України, творили нові, непоборимі кадри, лицарів стягу орла *Скоба*.

Наслідки Вашої невтомної праці увінчалися успіхами. За Вами стояла вже 8000-тисячна армія вивінкувана лицарськими прикрасами, озброєна відвагою шляхотного духа, яка на кив руки Верховного Отамана готова була стати до рішаючих змагань — з дикунством, з драконами і звірюками.

За Ваші, так цінні труди і пильні старання у Вашу честь далеко від близьких і Вас самих запалили «Бурлаки» ватру, яка хай горить і прославляє Ваше Діло.

Не вибрали ми на цей світливий празник велико-панські салі, кулюари отелів чи ресторанів, а так скромно, на лоні природи, так, як Ви цього хотіли — відсвятковуємо.

Тільки жаль, що в цей день не запалять такої ватри в обездоленім Краю Ріднім.

Тому ти наша ватро гори високо... високо, щоб бачили твої огненні язики полуміні ті, які не сміють собі запалити такої, і ті, що заздрять нам нашого щастя; щоб бачили наш огонь, який

горить в далекій чеській землі і який має освітити 20-ліття У. П. У. — прийдешнім.

— Хай твоя полумінь бухає в наших серцях.

— Хай твій огонь буде нашим і спільно з надходячим Днем Воскресення накарбувє *історію нового*.

Його теж замучила несвідома товна за правду.

На Його ідею теж видавали ганебні закони.

Його думки теж були на індексах.

Та тириани вмерли, старі спорохнявілі престоли розпалися, драконські закони вписали до архівів історії а великі змістом, чисті характером думки побили.

В цей його день у всіх Українців, мимоволі линуть думки на наші розтерзані землі.

— де стільки згинуло в сибірських снігах, в тaborах Домбя, Берестя, Тухолі, у чека, під большевицькою «стенкою» і в румунських сігуранцах.

А як задзвонять великоліні дзвони і під акомпанімент пісні
«Христос воскресе із мертвих» —

согортає всіх нас невимовна радість, оспає рабський дух інертності уступає місце свіжому завзяттю, яке сталоїть і направляє до нових поривів до нових змагань до остаточної і неминучої перемоги нашої ідеї.

О Ти Божественний. Навчи нас так гаряче любити пластову ідею, як Ти свою любив.

Навчи і нас так за неї страждати як Ти страждав.

І при сьогодняшній ватрі, в так скромний ювілей 20-ліття У. П. У. благослови нас на велике діло, яке нас чекає.

Дай нам залишої сили, витревалості, запалу і успіху у всіх наших починах і змаганні, щоб ми дійшли до обіцянного раю де під синьо-жовтим прапором, від Кубані по Сян — річку мріяно усміхається наша *батьківщина*.

«Скоб».

Т. Г-вич.

Даціг.

ПЛАСТ А КОРПОРАЦІЯ.

Ця стаття написана у вересні 1930. р. і була призначена для «Пластового Шляху». З огляду на те, що з розв'язанням У. П. У. «Іл. Шлях» перестав виходити, а торкені тут питання не стратили актуальності, дозволю зробі подати її в цілості без змін. — Автор.

На цю тему мав я нагоду говорити з одним піменецьким пластуном. Цей сказав мені, що у пімців, коли юнак вийде зі школи, а попаде до студенської корпорації, він для пластиу страшений, хочби передтим був познати яким ревізмом пластуном.

Це питання набирає у нас чимраз більшої актуальності саме тепер в піорді творення укр. студенських корпорацій. Нам пластиунам треба остаточно це питання передискутувати і зайняти до цеї сирави якє становище.

Раніше піж висловлюю мій погляд; як Пласт має ставитись до студенських корпорацій, хочу сказати дещо про методи, якими виховує корпорація своїх членів.

Отже, що таке корпорація?

Корпорація це гурт студентів 20—30-люда обєднаний спільним кличем та взаємним братерством. Життя на зовні нормується після загального статута, а в нутрі об'яте воно осібним подрібним правильником. Кличі корпорацій переважно такі: «Україна, Честь, Братерство»; «Батьківщина, Честь Обовязок», «Honos vita сагіог» і ін. Кличі давних німецьких буршів як: «Wein, Weib und Gesang» між нашими корпораціями на щастя не приймаються. Студенські корпорації це організації, що стоять на строго національних принципах.

Дальшим завданням корпорацій є виробити у своїх членів почуття особистої та національної чести, а через те стреміться виробити серед української суспільності тип джентельмена.

Третім завданням корпорацій це товариське співживиття, що виробляється при помочі спільніх комерсів, прогульок і пр.

Я далекий від того, щоб поборювати корпорації, як новий тип студенських організацій на українському ґрунті. Навпаки я пересвідчений, що оскільки вони будуть вміло поведені то вони можуть багато користи принести та повести укр. студенство на правильні організаційні шляхи. Хочу однаке звернути увагу на один момент, іменно чи можлива та чи пожадана є участя пластунів у корпораціях?

Це питання насувалось мені за весь час моєї приналежності до корпорації і до Пласти рівночасно. Сьогодня я хочу поділитись моїми думками і спостереженнями на цім полі з ширшим пластовим загалом.

В засаді Пласт і корпорації стремлять до цієї самої цілі: Виробити Батьківщини тип життєздатного громадянина. Ріжниця однаке та, що Пласт розпочинає вишкіл в школінні лавці і цей що остає в Пласті після іспиту зрілости це можна сказати громадсько підготована одиниця. Тим саме Пластун ріжиться від своїх співоварішів на початку студій. Не дивниця, що такий Пластун увійшовши до корпорації сейчас вибивається і в короткім часі займає там відповідальні становища. Для корпорації це безперечно корисно, однак для Пласти така одиниця на якийсь час, як незовсім страчена.

Пластун увійшовши до корпорації мусить підпорядкуватись всім постановам, що там існують як рівнож і кодексові чести. Покищо це справа не мала у нас зasadничого значення, однаке сьогодня вже твориться пл. кодекс чести і тим самим пластуни-корпоранти увійдуть в суперечності, колиб в якій корпорації кодекс чести не годився з пластовим.

Дальшою справою є справа частих міжкорпораційних конфліктів на форумі студенського жуття. Абстрагуючи від добрих чи злих сторін та підкладу, на якім ці непорозуміння повстають мушу ствердити, що їх уникнути неможливо. Це вже є характеристичне для студенського життя. Скрізь де пливе молода кров, де є повний запас енергії там мусить бути і боротьба, що дає життєву школу та гард. Однакож як недопустимі є непорозуміння між членами одної і тої самої корпорації так і недопустимі є спори між поодинокими пластунами. Однак їх не буде можна уникнути оскільки пластуни будуть розгораші по різних корпораціях.

Третім чи не найважнішим моментом в житті корпорації і пл. куріння є те, що як у членів корпорації так і у пластунів виникає почуття, що як одну так і другу організацію ставити на першім місці в студенськім житті перед всіма іншими організаціями, як професійними, спортивними і пр. Як же це погодити? Корпорант в одній особі. Пласт і корпорація йдуть часто шляхами, що себе перехрещують або навіть зі собою колідують. Словом, що пластун, який належить до корпорації не може бути впovні пластуном, він мусить часто рішати між пластом і корпорацією, що веде тільки до занедбання його пластових обов'язків.

Який, отже, вихід з цієї ситуації?

Чим має руководитися пластова молодь, що опускає школінну лаву а вступає в студенські ряди?

На ці питання постараюся дати вичерпчу відповідь.

Ще до недавна поняття «пластун» обмежувалось до поняття юнака 12—18 літ, отже не торкало воно зовсім студенської молоді.

У інших народів остало воно таким до сьогодня і тільки є там одиниці, що по укінченні школи всеціло віддаються пластові. У нас однаке життя подиктувало що іншого. Через недостачу студенських корпорацій, що являються органічною частиною студенського життя потворились на корпораційний лад пластові куріні як: «Лісові Чорти», «Орден Залізної Остроги» та ін.

Я особисто маю нагоду приглянутись німецькому організаційному життю. Німецькі корпорації є сильно зріжничковані так під оглядом ідеологічним, як і організаційним. Корпорації того самого типу в різних високоскільних осередках творять т.зв. картелі себ-то союзи. Таких союзів є кілька і вони є, мотором студенського життя.

У нас помічаємо деякі спроби творення того роду корпораційних союзів, напр., КК. «Чорноморе» є обеднані в один союз під проводом Виборної Верховної Корпорації. Нам пластунам треба до цієї справи заняти ясно определене становище. Життя подиктувало нам корпораційний устрій в курініх старших пластунів, що обеднують у 90% студентів, отже куріні старших пластунів являються сьогодня пічим іншим, як тільки своєрідним типом студенських корпорацій, опертіх на окремих статутах і законах. Старший пластун оскільки хоче всеціло віддатися праці у пластовому куріні не може роздвоюватися на пластуна і корпоранта. На мою думку життя розв'яже цю проблему так, що пластуни залишуться в пласті, а для непластунів лишиться студенські корпорації.

Тут хочу звернути ще увагу на одну сторінку життя пластових курінів. Оскільки ми малиб стати на такім становищі, що пластунам не вільно належати до студенських корпорацій то мусимо рівнож поширити діяльність курінів старших пластунів у тім напрямі, щоб старші пластуни були все через свої куріні в курсі студенського життя та були змушенні брати в ньому активну участь, як напр., на професійному форумі. На мою думку дотепер замало зверталося в пластових курініх на це уваги.

На кінець ще де кілька слів. Фактом є і це, признають навіть «вороги» пласти, що у пласті згуртовані найкращі одиниці української молоді. Ми стрічаємося з закидом, що ми замкнувшись у мурах пласти, лишаємо по заду цей менш активний елемент, що потрібне проводу. Люди з ініціативою, мовляв, замкнулись у пласті і решту молоді лишають на поталу долі. Це безперечно закид поважний, однака він не є аж так великий, щоб ми мали задля нього вносити розгардіяш заміщення у пластове життя. Ще поза пластом найдуться одиниці, що поведуть студенські корпорації на правильні шляхи і тоді ми будемо з ними йти досягнення спільної мети.

РЕМІСНИЦТВО Й ПЛАСТ.

(Серед членів литовської організації «Залізного Вовка» існує богатовимовний клич: «Вильно не наше» — «Здобудеш його»).

Кожда нація мусить станути на тому становищі свого розвою, щоби всі ділянки життя відмежити від впливів чужих, головно ворожих сил, та взяти керму всого життя у свої руки.

Отже по програмі в 1920 р. належить нам в чин і діло перевести клич: «Київ і Львів ще не наші» — «Здобудете їх». В міста мусимо вселити всесильний, на все відпорний український дух, тим самим надати український характер країні та збільшити наш стан посідання. Зробити це може лише великий рух молоді — Пласт. Тому клич очанування наших міст являється життєвою потребою нового покоління, цілої Нації. Від нього залежав наш визвольний рух десять років тому, від нього залежатиме і в майбутньому. Від цього, як ми розв'яжемо це питання залежатиме наш дальній державницький розвій.

Засаду, що міста надають вигляд країні піхто не заперечить. Тому теж цього доказувати не треба. Рівнож кождий з нас розуміє що той панує на Україні, хто перед веде в українських містах. Тож, зовсім не дивно, що Західні Землі належать до

Польщі (міста заселені польським й жидопольським елементом) а проча частина України надальше остава в московському ярмі (міста — це твердині московських і жидомосковських впливів). І як довго ми не освідомимо собі цого, що не лише «хлоп і поп» творять націю, що треба опанувати міста, промисл і торговлю, так довго ми не скористаємо як слід з досвіду наших визвольних змагань.

Чи одною з причин, що ми ще досі не здобули своєї держави а зажди ще тиняємося під чужими тинами, не є це, що в час Великої Української Революції наші міста в дійсності не були нашими.

Перемінити їх характер мусимо ми, ми молоді, для яких у світі немає нічого неможливого. Лише віру маймо у свої зусилля, а мрії наші стануться дійсністю. Та не слів нам треба, але дія, чину й ще раз діл. Тому теж всі зорганізовані Пластуни повинні докинути бодай одну цеголку до розбудови українських міст і всі мусимо всіми силами взятися до праці, кождий по своїм силам. Ні хвилини не смімо спочивати, кожда навіть забава, гутірка повинна бути належно використана.

Яке значіння мають міста — це як слід пізнали ми в час наших визвольних змагань. Бої в кожному місті є відповідю на це питання. Перемищль упав тому, що був «не наш», Львів теж по трьох тижнях піддався ворогові, а Київ... Кілька ж то разів «Матір українських городів» зміняла свій флаг?... Від жовто-блакитного через трикольорний московський до червоного більшовицького...

Авсе це через те, що ми як слід не зрозуміли значіння міст, значіння того елементу, що замешкує ці твердині, наразі чужих впливів. Тож нищмо чужі впливи — скаже дехто. Та легко казати, але до діла мало охочих. А діло пекуче й вимагає скорого ділання, ділання послідовного, сумлінного, совісного. —

Опанувати міста можна при помочі опанування ремісничої молоді, гуртуючи її в Пласті.

Згуртувати ремісничу молодь в Пласті це зовсім не легка справа. Не можна прецінь її втягати лише для самого «пластування» й опісля вишколювати її як середньошкільну молодь.

Ремісника треба перш за все зацікавити Пластиом, і то так зацікавити, щоби він сам набрав охоту й бажання вписатися в лави Синів Скоба, і щоби звідти ніколи не виписувався. Опісля сталим вихованням творити в ньому характер, характер сталевий, вишколювати волю, виховувати в чисто національному дусі, та національній і особистій гордості.

1) Кожний Пластун мусить бути національно гордий, мати свою людську гідність. Раз на все повинен собі затяжити, що проханням ніколи, нічого, нігде й від нікого не дістане а буде мати лише це, що сам собі власними силами здобуде. Це є перша передумова. Сильна віра у свої зусилля.

2) Всюди повинен явно зазначувати свою національну принадлежність і гордитися тим, що належить до великого роду українського, що був і буде могучий. Повинен вірити, що лише це є добром для нього, що добром є для Української Нації. Що є злом

для Нації, це є злом для кожного Пластуна. Добро Нації найвищий закон. Це друга передумова.

3) Правдивий Пластун ніколи не піде на жадні примани ворога. Все будеуважати їх видумками, нещирістю. Він вірить і служить Великому Ідеалові, якому на ім'я Українська Держава. Це найважніша передумова. Віра у власний Ідеал.

Коли юнак відповість тим вимогам, тоді щойно він стає правдивим Пластуном — тілом і душою. Кождий інший, що звичайний манекін, або лялька в пластовому однострої.

В Пласті потреба лише людей чину, людей повних віри у свої зусилля й зусилля цілої Нації.

Ми всі твердо мусимо вірити, що час, в якому рішиться доля України прийде. Щераз підчеркую прийде. І таких людей, що відразжно глядітимуть в життя, що з певною насолодою поборюватимуть всі перепони, що віритимуть в себе й у свої ідеали, таких людей створить Пласт.

І чи такого відродження духа потребує лише українська студентююча молодь? Ні! Цілу Націю належить відродити, належить влiti нові живі соки в кров нового покоління, будьто воно студенти, ремісники, чи селяне. Треба вже раз прочистити той солодкавогнилий сопух стерва, що так розпаношився в нашому окруженні. Треба, щоби сильна, чиста струя відживила наші органи. І коли в тій зasadі виховаемо нове покоління, то Україна сміло глядітиме в майбутність. В крові кожного Українця відізветься кров лицарів, кров, що не знала компромісів ні угод. Тоді наші міста стануть дійсно нашими і ми будемо господарями на нашій і своїй землі.

Та мрії так довго остануть безплідним маяченням, як довго ми свої слова не перемінимо в діла. Починаймо з малих діл. Вони зродять великі й доведуть нас до Великого Святого Чину.

Старій Пластун і старші віком Юнаки мусять бути виховані так, як вимагає цього сучасна хвиля, і в той самий спосіб виховати й ремісника й селянина на гідного, вірного сина Українського народу й чесного горожанина Української Держави. Всяке інше виховання не повинно мати в нас місця.

Ані тип опортуніста-угодовця, що зі всіми годиться й яде аж доля сама йому до рук впаде, ані тип вселюдського брата, що дбає про гуманість і загальнолюдські інтернаціональні кличі не відповідатиме правдивому типові українського Пластуна.

Український Пластун дбає виключно про Українську Націю.

І перш за все український Пластун-ремісник повинен усвідомити собі це, що не сміє він ані для своїх власних інтересів, ані для інтересів своєї кляси занедбувати справи Нації та працювати на її низкоріччя. Український ремісник повинен перш за все задержати український характер міст і створити сильний український промисл і торгівлю.

Коли ж так не буде, коли лишиться так як є, що ремісник ради задержання клієнтілі «цвена» по польськи, або ради мнимого поліпшення стану ремісництва переймається соціалістичними кличами, то в тому случаї ми піколи в чині і діло не впровадимо клич — «Київ і Львів ще не наші» — «здобудете їх».

СВЯТО ВЕСНИ.

(Спомин-фантазія свята «Вахнянинців», Прага).

I.

Ще не було третьої години, як нас збудив острій звенькіт будильника. Ми схопилися як попарені, одяглися немов вояки на «тривогу» та відітнули щойно вийшовши на двір. Було ще зовсім темно. Якась ріденька мряка та великі клапті чорних хмар, що якось без ціли блукали по небі, як нам видавалося, робили ніч ще темнішою. Ми перебігли знані переулки і за хвилину опинилися у сосновому лісі на досить таки поганенькій стежці. Тут була така тьма, що і на один крок не було видно. Пустили ми на перед Орline Око, бо він ще найкраще зновував дорогу. Щоби нас провадив. Ми мали вправді електричні ліхтарки — але не хотіли світити. На щастя дощ, що ще вечером крапав, зовсім перестав і були зовсім приємно, як-би час-від-часу не цвякало болото під ногами. За добру хвилину ми вибралися на якусь більшу доріжку та увійшли у рідший, молодий ліс. На сході поволесеньки прояснювалося. Хмари немов утікали перед надходящим днем та утворивши широкий півкруг відступали крок-за-кроком назад. Тепер прийшлося спинатися у гору. Чим далі — то все срімкіше. Вкінці треба було лізти по скалах та каміннюках. Нарешті побачили ми вершок: нашу ціль. На фоні неба остро рисувалися мокрі чорні скали. Ще кілька кроків, чи краще сказати скоків, і ми опинилися на місці.

Наш перший погляд — на схід. Наближаючийся день врізувався острим ясно-блакитним клином у темну синяву нічного неба. Хмари немов у переляку втікали все далі на захід, тягнучи за собою довгі смуги. А там — блідий, немов поморщений, місяць біг за гору аж фіолетний серпанок розвівався. Кругом нас долини — ще повні білої мряки, що клубилася та крутилася від найменшого подиху вітру...

Ми старалися розпалити бодай малу ватру та тільки багато диму наробыли.

Стали в півкруг — лицем до сходу. «Струнко»!

«Ми Сонця ясного діти,

Вольного Вітру брати!... зазвеніло металем з молодих грудей. А провідник говорив своє «Слово до пластунів»:

II.

«Червоною стрічкою тягнеться через усі вірування та релігії від першого примітивного пра-чоловіка — аж до сьогоднія: величний культ Даж-бога життедайного, — Сонця. Від першого, повного німого подиву, погляду прачоловіка аж до сьогоднішніх великоліх співів, гагілок та ігор, — все покланяється та покланяється чоловік могучій Силі, тому відвічному жерелові всого життя; все радувався та радується його світлом та теплом; все сумував та сумує коли тратить їх. Правда, інакше воно було у первісного чоловіка, — інакше сьогодня виглядає. Колись, як ще

одиноким жерелом світла та тепла було Сонце — був чоловік цілковито від нього залежним так безпосередно, як і посередно через природу, що його оточала. Але пізніше, як Прометей украв у безсмертних богів «іскру огню великого» та приніс на землю, став чоловік певною ногою на шлях до цивілізації та почав іти зпочатку черепашиними кроками, — але чим далі, тим скорше. І сьогодня, коли йде семимилевими кроками та опанував мало-що не цілу природу — много річей заступив штучними, много удосконалив, від багатьох став незалежним. Але всетаки, хоч як високо піднявся чоловік силою своєго розуму — не збагнув він всіх сил природи, не визволився з під їх впливу і здається це йому ніколи не вдається. Одною з таких сил — це Сонце. І сьогодня тяжко собі уявити життя у природі без нього. Або його вплив на душу людини. Що може заступити цей вплив, який є здається одинокою причиною великих красових ріжниць та чи не одиноче жерело всего мистецтва та уміння, всієї радості та смутку, всіх великих почувань разом зі всіми змаганнями, поривами та працею, без яких життя не було-би життям. І тому люде, що відчули свою залежність від Сонця, що бачили його могутні, цілім життям керуючу силу, а які не могли своїм розумом його збагнути — віддавали йому належний поклон та творили величну віру. І християнство не було у силі побороти свою абстрактною містикою на реальному підкладі основаної віри у поганських богів та получених з тим обрядів. І знаменитою розв'язкою цого питання буде думка злучити в одно деякі свята поганської та християнської віри, що своєю суттю близькі собі. Коли приглянемося Великодню, то побачимо, що це не є тільки історичне свято Воскресення Христового, але що це свято має також своє символічне, значіння, а саме: побіди добра над злом, світла над тьмою, воскресення-підйому по смерти-упадкові, є гімном нового життя та життерадості. І мимоволі запримічаємо велику схожість з поганським святом Весни — Воскресення Природи, святом побіди Сонця-світла над Зимою-тьмою, святом нового радісного життя по зимі-смерти. Наші великодні гагілки та обряди мають неспорний поганський характер і є доказом, що прадавній поганський культ Сонця є так сильний, що втиснувся і до сьогоднішньої християнської віри.

Для нас важче, чому ми, пластиуни, звертаємо велику увагу на це свято та як маємо його розуміти і як святкувати.

Ми, хочемо вижити всіх средств для відродження людства, для витворення нового сильного чоловіка мусимо звернути увагу па всі чинники, що мають який-небудь вплив на життя людини. Тому Великдень для нас є символом Воскресення духа, розбудження нового життя, життя повного радості, повного запалу та охоти до праці. Це свято мусить бути для нас переломовою хвилею, де ми хотійби **насильно** збудимося з духового сну-півсмерти, де ми докладно розважимо наше попереднє життя зі всім його хибами, блудами та гріхами супроти Великого Закону. Це має бути очищаюча куціль, у якій змінемо все, що па нас тяжить, нас осквернюю. Це мусить бути момент найвищого підняття духа, що додасть нам охоти, завзяття та відваги до боротьби із тьмою-злом на цілій довгий рік... Цей момент мусить зробити із нас пластиунів — орденом модернього лицарства. Мусить бути гімном

життерадості, гімном братерства та любові, гімном самопосвяти — служби другим. Мусить бути вкінці поклоном Природі та її силам, яко знак, дійсно

«Ми діти Сонця та Весни,
Ми діти Матері Природи»...

Перша весняна купіль, що за хвилину нас чекає — хай буде для нас незабутнім символом очищення та гарту.

Тепер подумайте у глибині душі над цим, розважте свій шлях та твердо рішіться: не зійти з нього!.

III.

І похнювалися на хвилину молодечі голови у глибокій задумі. Кожний перебирає у думках своє, застановляється над своїми хибами, над своїм душевним сном-смертью. У нутрі, десь глибоко у серці щось ворушилося, щось ясне та радісне пробивалось на верх. Якась могутня сила випинала груди, наливалася криці. І піднялися гордо голови, засвітилися очі вогнем святым і з грудей вирвався дужий спів:

«Зазвенімо разом браття
Піснь воскресну, піснь святу»...

А Індіянське Серце вискочив на скелю:

«Не дивуйтесь, що думи глибокій
Будять речі та сліози пекучі,
Там на провесні дзвінкі, потоки
Прудко, гучно збігають із кручин»...

Та в тім немов на даний знак все вмокло: На високому чолі провідника, що сидів на камені лицем до сходу спочив перший золотий поцілуй сходячого Сонця. Провідник встав та повагом немов у екстаз і пішов Сонцю на зустріч аж над стрімким обрив скалистої кручині. Всі пішли за ним, впали на коліна та простягнувши руки до Сонця, тихцем повторяли молитву за провідником. А він закинувши голову назад, та простягнувши руки молився:

IV.

«Сонце, Даждь-боже Великий.

Ти, початок і кінець життя. Ти символ сталої сили та радості — у Свято Весни, у Великий День — вислухай нашу молитву.

Ти гріло своїм теплом на галявинах лісів наших предків і додавало їм сили перемагати непоборимі перешкоди і ставати — Людьми.

До Тебе, Даждь-боже, палили жертвенні вогні серед Деревянських лісів.

Твоє проміння грало на шоломах вірних полків Володимира Великого.

Ти було провідником чайкам лицарства козацького на розбурханому морі.

Ти золотило булаву Великого Богдана.

Ти сповняло завзяттям серця синів Народу Українського у тяжкій боротьбі за правду і волю рідного Краю.

Ми, пластуни, діти Твої, молимося Тобі.

Ми, що хочемо аби весь світ був царством твоїм, щоби не було смутку у душі а злости у серці людини. Ми, що присягли іти стежками, осяніми Тобою. Ми, що будемо до загину змагатися за волю Краю Рідного — просимо Тебе:

Хай Твоє проміння завжди світить у наших очах.

Хай Твоєю енергією сповниться наш розум.

Хай світлом і радістю променють наші серця.

Велика й радісна наша мета. Віримо, що з Твоєю, Сонце, усмішкою дійдемо до Ньої».

V.

Скінчив а золоте Сонце, що піднялося вже трохи у гору, цілувало його і всіх других. І без приказу немов радісний крик душі, залунали любі слова:

«Ми діти Сонця і Весни,
Ми діти Матері Природи...

Веде нас гордо вільний стяг
До щастя, слави і свободи»...

Чи чули ви коли хорову рецитацію? А знаєте, що ще далеко більше вражіння вона робить саме на тих, що рецитують, чим на тих, що лише слухають. Широко гомонів дужий голос:

Жити хочу. Геть думи сумні.
Тож тепера Весна золота»...

Могутні слова наповняли якоюсь незнаною силою, зроджували нову енергію, новим завзяттям очі розпалювали, випростовували плечі, голову у гору здіймали. А груди так і наповнялись аж до самих вершочків холодним, та ~~вожким~~, але ~~яким~~ живущим повітрям.

Вщерьте налите серце мусіло вилити своє почування і понад ліси, гори та долини неслись, сьогодня якось незвичайно святочні та повні захоплення слова:

«Ще не вмерла Україна...:

Душу, тіло ми положим»...

VI.

Останнім поглядом попранцали ясне Сонічко, що всіліо таки високо піднестися та вже гарю пригрівало, це раз усміхнулися до блідно-зелених вершечків окружаючих гір (а ви знаєте яка чудова, ніжна зелень ранньою весною) — усміхнулись тай побігли у низ.

А над потічком мерицій роздягнулися та у воду. «Перша весняна очищуюча купіль». Червоне від холодної води та патираний тіло, пашіло приемним теплом, почування силн та здоровля наповнило всіх.

Прозаїчне вправді але природне та приємне закінчення цього свята творило здорове та обильне — снідання.

А потому:

З піснею на устах, через ліси, гори та доли, на зустріч Сонцю
Золотому...

Гуцул.

«Бурлака».

ВАТРА У 20-ЛІТТЯ У. П. У.

Прийшлося цю радісну і сумну річницю відсвяткувати на чужині.

Вибрано догідне місце, уложено ватру...

На дворі тепло... тихо... темно...

З далека чути голоси своїх... Надійшли гості... Ми раділи присутністю п. доц. Бориса Лисянського, п. Команданта С.У.П.Е. Д. Козіцького, Др. Кандиби, чеських пластунів та інших.

З ударенням 12 год. спалахнула ватра, а звуки пл., присяги широко лунали по лісі, шукали тих, що виходили їм на стрічу а радо їм прислухувались. Шукали своїх дерев, своєї стріхи, своїх... Але не находили... Чеський ліс не розумів слів укр. пісні, а свої під чужою стріхою — спали. І слова верталися відгомоном до нас сумні-сумні, як діти без матері, сідали на галузках дерев і приглядалися «бурлацькій» ватрі.

Ватра розгорілася... А на слова бр. курінного, Козака Нитки, вона вдоволено потакувала і, наче б то розуміла зміст його слів:

«Двайцять літ минає, як країні із синів народу розпростерли свої крила до лету, до щастя, слави і свободи».

«На порозі 20-літнього існування, нашу гордість, нашу мрію, знищено».

«Та ми не нарікаємо:

Натиском поривом, дружньою лавою
Сили покажем свої
Підем в казку роботи і слави
Підем сміялись в огні».

Гарне вражіння лишила декламація бр. Моріца «Марії Молоді». Дальше слідував реферат*) бр. Бажанського. — По рефераті настала тиша лише зорі мерехтіли і ліс співав свою пісню. Очі всіх звернулись на ватру і відтворювали минуле... Та захоплені словами вірили, що знову підем змагатись...

На наше іцире прохання промовив п. доц. Б. Лисянський. З його уст поплили гарячі, батьківські слова любові й науки:

*) Друкуюмо на іншім місці. Ред.

«Не горіть таким вогнем, котрий безкорисно горить і без сліду погасає, але таким, що палить, руйнує все зло, таким з котрого родиться нове, здорове».

«Виховуйте дисципліну тіла, дисципліну духа, що так конче потрібна до поборення перешкод, які стояли нам в дорозі до нашого ідеалу».

Офіційна частина кінчилася...

Ватра погасала... і примусила сказати п. Команданта Козіцького своє слово:

«Ватра погасає. Але хай не погасає вона в наших серцях. Хай горить і розгориться у всесвітну пожежу з котрої має вийти:

«Соборна Україна»!

Ватра скінчилась пл. гимном.

Ми розходились а ватра прощала нас сумними вугликами, що тліли в попелі.

Вертаючи, чеський ліс розбуджений блеском ватри, стояв спокійно роздумував над тим, що чув. Хотів зрозуміти наші слова. Потемніло. Цікаві зорі, що прорізались крізь хмари, поховалися.

Тихо.

Природа лише співає нашу пісню:

«Христос Воскрес!»

М. Б.

ЗНЕМІГСЯ.

(Нарис).

Щирому, другові, [REDACTED] Пластунові [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] — цих
кілька скромних слів, присвячує автор.

Полонини рідними йому.

І як він був молодим пишався ними.

Любив виходити на верхи і усміхаючись вдивлявся як заходило гаряче сонце й ховалось за лісами, лишаючи за собою наче човен на воді, широкий кровавий шлях на безкрайому блякіті неба.

Або:

Не раз в ночі як мосяжні проміні місяця пробивали густу верховинську темряву, тиху наче смерть, та освітлювали красний обрій, сині бори, нагі скелі, та високі сосни.

Захоплений ними він відтворював собі легенди про Довбуша та про його велику силу...

І він хоч виріс...

Хоч покинув батьківський дім...

Хоч ішов до чужої школи...

Хоч тяжко пробивався в життя...

То він не забув тих молодих мрій.

Він їх довів до одного могучого — хотіння...

Химерна доля примусила його, як багато інших покидати родину.

Він не міг знести поганьблення та збещення національних святощів.

Він і сидів в тюрмі.

Це за те, що його душа горіла молодечим поривом.

За те, що прекрасно володів мовою і душою народу.

Він був членом Українського Університету у Львові.

І подібно як Християне молилися в катакомбах, так він ходив на лекції.

А вкінці доля кинула його на еміграцію.

Прага прийняла його як всіх інших — безбатченків. Може навіть і нишком насміхалась із члена 40 міліонової нації, що наче сирота сьогодні чи завтра опиниться на пражському брукові.

Він не зважав на те, і даліше з краєм короля Данила не рвав звязку. Пильно прислухувався його голосові а часами і сам своїми очима бачив що там діється. Радів коли свої мали успіх, смутком оповивалась його душа з приходом невдач.

Скінчив високу школу. Та злощасна доля насміхалась з нього. Будова камяниць, креслення.

Він Пластун. Пл. закон для нього все. Його бачили при праці при організуванні та вміному веденні пл. частин, на сходинах, взагалі там де треба було рук і досвіду він сам добровільно голосився.

В дома до пізньої ночі, над маленьким столиком — студіював кодекс Скаутінгу.

«Брате пора-б відпочати».

Він усміхаючись відповідав, що відпочинок колись прийде.

Розвязали Пласт. Він сказав: «Це нічого. Коли частіше і дужче нас будуть бити, гнобити, тим скоріше прийде та хвилина коли сонце засвітить».

Його душа рвалась. Протестувала. Заприсягла відплату.

І за кілька місяців навалу праці він знемігся...

— «Пустіть мене. Звільніть. Хай наберу сил. Я піду з Вами». Повірили його словам він-жеж ніколи не голосовив.

Іх багато перейшло цим етапом.

Правдою є, що еміграція вчить, виховує добрих громадян будучій Державі та... на превеликий жаль еміграція робить зарано молодих старими а ще трагічніше, що ті молоді старики на життєвім шляху часами ломляться і... падають.

О сили.

Сили, такої, щоб світові приказувати.

«Не ництє наш юний вік. Ми хочемо процвітати. Ми хочемо жити. Життя нам».

Та...

Ломляться...

Падають...

КРИСТАЛІЗАЦІЯ.

В хемії є закон, що щоби повстав, досконалий, захоплюючо-чарівний, фізичний кристал треба мати:

1. Чистий, хемічний розчин.
2. Спокій.
3. Час і ще раз час.
4. Тепло.

Ці фізичні умови можемо замінити на духові. Таким чином повстане докладний, видосконалений кристал духа:

1. Високі моральні закони (природні, вищі над людство).
2. Спокій, випливаючий з душі (розвиток розуму, почуття обовязку, воля для здорової праці).
3. Час, потрібний для вищого закона, в якім має вирости досконалий кристал духа.
4. Тепло душі (любов до єства), людяність (*humanita*).

Кожний Пластун повинен над собою працювати аж доведе свою душу та свій характер до досконалості...

За чеським подав
Кудеяр.

Володимир С.

Берлін.

ГОРИТЬ.

Спали втомлені далеким шляхом, що вів їх зі столиці Володаря, знад сріблонелого Сяну ген у сині Карпати, на святу їм Маківку, на буйний Сокіл...

Далінь малила їх. Невідоме кликало пепереможною силою, рвало вперід. В крові, своїй відчули зов Вікінгів... І пили... Все вперід... Сонце смалило їх лиця, а буйний вітер чесав волосся... Грався прапорцем, що його тримала дужа рука юнака...

Та сон зморив їх... І стійковий легесенько здрімався при ватрі...

— — — Горить — — — горить — — — горить...

Го-орить... Дзвін протяжно вдарив раз, два, і жалібно заквилів, заплакав...

Стійковий зірвався... На сході велика заграва, так і сліпити очі... А дзвін трівожно дзвонить...

— «Ставайте... На поміч треба йти»... —
І почувся звук свистка. Різкий сильний...
Здалека зойк... голос дзвону...
Зірвалися заспані й побігли...
Лиш зелені сорочки й голі коліна замерехтіли.
Кріава луна осліпила їм очі.
З палицями в руках летіли вперед...

Вихор в ухах свистав. Іскри на сухі соломяні криші ніс.
Голос дзвону. Крик «газдів». Квиляння перестрашених дітей.
Зойк жінок. Рев маржини. Все це зливалося в один тривожний
акорд.

А вітер ніс іскри все більше та більше.

— «Чого стоїш.. Мерцій відра у руки... Махай по воду» —
кричить один.

— «Ну, скоріш по воду...» — звенить голос другого. А піт
так їм з чола ллється. Відра з водою носять на криші видрапу-
ються на суху, мов чир солому водою зливають...

— «Зливай сусідні криші... Ну, чого стоїш... Разом заливайте
вогонь» — приказує третій.

Та «бойки» стоять, руки ломлять. Червоні від диму очі ку-
лаками втирають. До неба очі благально зводять.

— «Господоньку, та за що ж Ти нас, бідних діток своїх по-
карав... Ой-ой-ой...».

«Поо во-оду... — по во-оду...». — Ледви вже хрипить.

І «газди» та легіні рад не рад мусять слухати приказу. Бе-
рутуть відра в руки.

І вітер свище...

Полумяні, горячі, кроваві язики з насолодою лижуть бер-
вена, стіни. З реготом вискають крізь вікна. Освічують те-
мінь ночі.

Ясно мов у день... Горяч... жар...

А стихія вогню нищить людську працю й дико божевільно
регочеться.

Їх трьох вихром увихається. Між свистами білосірими ми-
готять зелені сорочки.

Голі коліна іскри палять... Піт з чола ллється. Уста ви-
сохли... Очі горять...

Порядкують людьми... Лад тримають... Відра носять... Зли-
вають сусідні хати...

В очах горить бажання:

— «Ми мусимо цю люту стихію спинити і спинимо...».

Та вітер сміється, глузує. Піддуває полумінь все дужче та
дужче... іскри несе.

Стихія сильна, невблагана, а їх трьох молодих... Боротьба
природи з чоловіком...

...«Хто побідить...» — колує в мозках всіх.

«Ми мусимо спинити...» і спинили...

Іскри не чіпалися мокрих хат.

Вихор щераз заревів і мов дика бестія похилився до стіп по-
бідників...

А вони втомлені пішли. Скоріше як прийшли. Не ждали по-
дяки. Цеж був їх святий обовязок.

А люди гляділи за ними. Як за спасителями. Вдалі мріли лише сірі палиці... Голі коліна... Зелені сорочки...

На горбі дідусь сивий, стояв і кровавими очима глядів їм у слід. Хрестом благословив їм путь...

— «Нехай Бог Милосердий нагородить вас «українське військо»...

З ЖИТТЯ ПЛАСТУ НА ЕМІРАЦІЇ.

1. Свято Юрія пластового Коша в Ржевицях.

З ініціативи 7. куріння Старших Пластунів «Бурлаки» дня 3. травня ц. р. уладжено свято Юрія.

Крім місцевих пластових частин прибули на свято пластунки 4 гуртка ім. О. Кобилянської з Праги і Командант С. У. П. Е. Д. Козіцький.

Свято почалось прогулькою о год. 15.

Жіночі куріні вийшли пів години скоріше. Мужеські куріні мали міжкурінні змагання в марші. Перше місце здобула «бурлацька» фамілія, друге — 5. курінь ім. Шевченка.

Після вправ занести вість вирушили на «Піщак» де приготовано ватру. О год. 8 почалась ватра. Всі стали колом.

Вухнуло полумя ватри і понад лісами понеслась пісня...

Свято відкрив бр. Яцишин. Дальше слідували декламації реферат бр. Кудеяра, промова п. Команданта, співи кошового хору, пластовий танок та національні.

Ватра закінчилась промовою бр. проф. К. Подільського.

Свято зробило гарне враження та підем духа, а в очах гостей піднесло значіння Пласти.

Святом проводив ст. пл. Яцишин.

(H.).

2. Від 7. куріння Ст. Пл. «Бурлаки»:

Минулі осені зібралось нас кілька пластунів у Ржевицях, щоб обговорити справу заснування куріння Старших Пластунів. Тут існує п'ять юнацьких курінів.

Тяжко було нам з початку працювати. Нас не розуміли, нас боялися, не хотіли нас призвати.

Згодом, працею доказали ми, що ми дійсні вихованки Пласти Галицької України; тоді аж нас зрозуміли і праця почалась спільними силами. Курінь скристалізувався і протягом чотирьох місяців, невпинної праці дійшов до великого моменту в житті кожного куріння а це «Посвячення курінного прапора».

Прапор наш, символ нашої душевної єдності поведе нас даліше вірною дорогою.

Нитка.

3. Посвячення прапору 7. куріння старших пластунів «Бурлаки», яке відбулося дня 24 травня о год. 10 рано в Ржевицях на площі чеського Сокола.

На свято прибули: представники команди С. У. П. Е., 4 гуртка ім. о. Кобилянської з Праги та ок. 200 гостей.

Всі Пластуни уставляються, курінь «Бурлаки» стає перед престолом, курінний перечитує привітання а бр. проф. Подільський перечитав реферат на тему еміграційного пласти та зокрема нашого куріння.

По рефераті принесли хресні батьки п. проф. презид. С. Русова і п. Богацький, прапор який священник о. дир. Дионізій Зубрицький, посвятив.

З ряду «Бурлак» виступив іменований хорунжий і склав на нього присягу. Пó нім наступила присяга цілого куріння:

«Присягаємо на цей прапор, що будемо вірні пластовій ідеї та українському народу. І не дозволимо ніколи і нігде на його зневагу, хочби мали наразитись на небезпеку смерти».

Курінь «Бурлаки» з посвяче-
ним прапором.

Посвячення і присяга Куріння на прапор

Світлив інж. Е. Кульчицький.

О. Зубрицький в своїй короткій та ядерній промові представив так доступно пластовий закон, що всі дивувалися і були задоволені...

Оцим висловлюємо і ми щиру подяку отцеві за тих кілька ширіх слів, та за те, що він не завагався приїхати на посвячення, аж з Пряшева.

Свято закінчила промовою п. проф. С. Русова: «Ви вмієте шукати красу і насолоду в природі, навчіть це робити наш народ він за тяжкою працею не бачить цієї краси яка усміхається до нього».

Бабусині слова до дітей були, щирими та правдивими і лишили по собі у присутніх надзвичайно гарне враження.

По відспіванні гимну і дефіляді, розходяться...

І в кожного в душі родилася іскра надії... (П.)

4. Водний курінь.

10. березня ц. р., в Празі заснувався курінь старших пластунів, який поставив собі за ціль вишколити не тільки на здорових душою але також на здорових тілом водних пластунів.

Не вязані пі параграфами ані законами веслуємо по Велтаві... Інструктором куріння є інж. Коєтарів, бувший старшина української флоти. Він перечитав нам покищо цілий ряд теоретичних

лекцій з історії моряцтва, родів фльоти, типами кораблів і т. д. — Практично переводити не доводиться нам часто, бо немає у нас човнів (хіба, що п. інж. Костарів нам визичає свою моторову лодку).

Але є надія, що незадовго постараємось самі для себе лодку...
(П. А.).

Праця в Пласті вироблює:

1. Характер й інтлігенцію, мужність і почуття особистої відповідальності.
  2. Зручність і помисловість.
  3. Здоровля і фізичну справність, витрвалість і життерадість.
  4. Поміч близькім, співпраця і добра воля в пожиттю з другими:
- (Бейден-Пауль).

Зібрав та уложив інж. Е. Кульчицький.

ДО ІСТОРІЇ НАШОГО „ПРОТЕСТУ“.

Неприхильне становище деяких кругів, що старажаться наш «Протест проти переслідування українського Пласти (скавтингу) на Західній Україні польською владою», представити як незгідний з правою або болай невірний, нашу організацію представити як «пісевдо скавтову» та взагалі ставлять під знак запитання наше існування, — примушують нас додати певний доказовий матеріял, який належно освітлив-би цілу справу. Зібрани його нелегко, бо про це старається заінтересована у цьому ворожа сторона, яка має до помочі цілий адміністративний апарат. Головні жерела, з яких черпаємо, є українська преса, що виходить у Галичині (під Польщею). Ясно, що польська цензура неперепустила дуже неприхильних для Польщі вісток, але зате, ті дані, що оминули цензуруйний олівець, — заслуговують на повне довіря.

Для улекшення перегляду ділимо матеріал на кілька відділів:

1. *Пацифікація у Галичині.* (Західна Україна) є сьогодні загальною зінанім фактом. Годі нам тут помішувати цю величезну скількість матеріялу, що до ньої відноситься, — тому відсилаємо до книжок, у яких є зібраний весь матеріял: а) «На тічну ганьбу Польщі, — твердині варварства в Європі». Видання Проводу Українських Націоналістів, Прага, 1931. р.; б) Погром проти Українців — Видання Виконавчого Комітету Союзу Укр. Емігр. Орг. — у англ., фр., нім. та чеській мовах; в) La Plus Sombre Pologne, Lousanna, 1931; г) Polish Atrocities in the West Ukraine, Vienna, 1931. і багато інших.

2. *Переслідування українського Пласти у Галичині* почалося рівночасно з великим розростом та розвитком Укр. Пласт. Уладу у новоєному часі. Загальною зінанім є на пр. кількакратні арештовання косінських пластунів та їх провідника скавтмастра М. Горбового.

Однак до своєї вершина дійшли ці переслідування в часі «нацифікації» і в 1930. р. Подаемо як примір уривки з укр. преси, які неперепустила польська цензура:

«Діло» ч. 215 з дня 27. IX. 1930. р. ...Розвязано читальню в Гаях Вижніх за нараду батьків у справі заснування Пласти....

«Діло» ч. 216 з дня 30. IX. 1930. р. ...арештували проф. скавтмастра Л. Бачинського...

У тому-ж числі «Діла»: В п'ятницю 26. вересня політична поліція у Львові перевела коло 40 ревізій у членів «Пласти»... Тут забрали пластові акти альоаль опечатані... Переводили ревізію і у дівочому відділі «Пласти» у гімназії С. О. Василіянок у семинарі при вул. Длугоша... Львівська поліція перевела ревізію в неділю у дівочих відділах «Пласти»... забрали пластові книжки та документи. Того-ж дня переведено ревізії і на провінції...

«Новий Час» пише подібно у числі з дня 1. X. 1930. р. та додає: ...В п'яницю місцеві поліційні органи під проводом комісаря Олінкевича перевели в Перемишль у всіх фахових школах, наукних установах і українських товариствах докладні ревізії. Ревізії почалися всюди одночасно, десь біля години осьмової ранку й тривали цілий день. Перешукувано докладно всі поміщення, навіть стрихи та пивниці. У висліді ревізій звезено до слідчого відділу цілі стоси всяких брошур, книжок, записок, актів, *пластового* знаряддя і т. д. Рівночасно арештовано багато Українців, головно айтітурентів та студентів. Притримали гімназ. учителя Л. Бачинського і сина Володимира Загайкевича.... В ревізіях і арештуваннях взяли участь 80 постерункових під проводом «пішодовників» та розвідчиків.

Б Дрогобичі переведено теж ревізії в «Народному Домі», в укр. гімназії, в «Просвіті» і дівочій семінарії СС. Василіянов. Переведено також ревізії в Бориславі та Трускавці. Арештовано директора тої гімназії Вол. Кузьмовича, вчителів і учнів. Разом арештовано в Дрогобичі та Бориславі біля 30 осіб... У звязку з ліквідацією «Пласти» переведено також масові ревізії в Станиславові, а саме в «Селянській Бурсі», жіночій гімназії «Рідної Школи», в «Українській Бесіді», спортивному товаристві «Пролом» і Пластовій домівці... У звязку з тими ревізіями старости згаданих міст видали заборону розвивати Пластові дальшу діяльність... «Газета Порання» пише з того приводу, що польська влада стоїть на становиці, що український Пласт може існувати *тільки в рамках* «Звійонзку Гарцерства Польського».

«Діло» ч. 217. з дня 1. X. 1930. р. Ревізії в Станиславівщині... переведено ревізію... в домівці старших пластунів. У всіх пластових опікунів залишено майже всі пл. видання, відзнаки, однострої та інші перед і повоєнні легально видані твори пластової організації... В тому-ж числі: Львівська поліція перевела ревізію в ремісничому пластовому куріні ім. Остапа Вахнянина... забрали пластові книжки, записи та переписку.

«Діло» ч. 219. з дня 3. X. 1930. р. ...переведено ревізію в домівці Пласти і позабирали ріжні легальні журнали, часописи, книжки і пластові залишки... При ревізії у Пласти забрано половине шатро, брошуру «Життя в Пласті», картон з тризубом та нотатку дижурів в Пласти....

«Діло» ч. 218. з дня 2. X. 1930. р. Вночі з четверга на п'яницю невідома рука підложила вогонь під таборові будинки на Соколі біля Підлютого... Цю саму вістку подає «Народня Боля» з дня 21. X. 1930. р. та додає: Табор на Соколі складається з чотирьох деревляніх будинків, два мешканні, кухня і канцелярія, та пятого — великої світлиці — викінчені в 1929. р.

«Новий Час» ч. 132, з дня 20. XI. 1930. р. пише під заголовком «Арештування в Станиславівщині»: За останні два місяці були і є в станиславівській слідчій тюрмі: У звязку з ліквідацією Пласти арештовані. Зі Станиславова: Бойчук Оспі, Салевич Гриць, Скочдополівна Оларка, Блаженко Володимир, Білогубка Марвікій, Ляшевич Омелян, Ганушевський Мирон і Богдан, Ткачук Михайло, Гудзованій...

З Тисмениці: Шкорутівна Марія, Шкорутівна Люба, Лозинський Евген, Петрунів Микола...

З Калуша: суддя Гладишовський п-ні Чорпітова, Ф. Біленський, Микитка, Д. Кушлик....

З Коломиї: Степан Маціборко.

З Галича: О. Мончук. ....Арештовано ще й випущено з поліційних арештів пластунки: В. Бойчуківну, Г. Стрийську, та О. Андрушовичівну. Крім того арештовано й випущено (слідує 18 імен). Деяких арештовано по-друге (Ф. Біленський).

«Український Голос» ч. 32. лия 17. VIII. 1930.: Ревізія у Верховній Пластовій Команді. — У Домівці українського Пласти у Львові при вул. Шашкевича 5. переведено ревізію. Мали заквестіонувати багато пластових наперів і книг.

«Укр. Голос» ч. 33. 24. VIII. 1930. р. пише під заголовком «Ревізії і арештування» тому, що між арештованими і гімн. учні польська преса веде далі скажену нагінку на укр. гімназії і Пласт...

«У. Г.» ч. 36. 14. IX. 1930. р. Ревізії і арешти. — В селі Пілкамінь коло Бродів... переведено поліція ревізію в домі Питляра... і арештувала сина Ореста. Ревізія тривала з години... поліція пічого не знайшла а тільки забрала такі небезпечні речі як пластова сорочка та пластова відзнака.

«У. Г.» ч. 37. 21. IX. 1930. р. Ревізії і арешти. — Нагінка на укр. молодь а головно на Пластунів, Луговиків і Соколів триває дальше. І так доносять нам з Бережан, що там в неділю дnia 31. вересня 1930. р. пов. комендант комісар Краснєвські стрінув на ринку проходячого на фестин в однострою пластиуни Ярослава Старуха, вхопив його за груди і трясучи ним кричав, що він за один. На такий «делікатний» запит відповів Старух, що чайже він добре знає, бо мешкає в домі напроти і спітав чи це належить до вишої культури торгати котось на ринку за груди. Місто відповіді ударив комісар два рази Старуха в лицце.... Вечером того ж дня забрано з фестину пластову оркестру на поліцію а всі (25) інструменти зареквіровано, мотивуючи тим, що Пласт це нелегальна організація. На другий день переведено ревізію в домівці Пласти, забрано бібліотеку і крамничку а льокаль опечатано...

Ясно, що польська влада старалася бодай частинно виправдати своє поступування (систематичне нищення українського Пласти на цілому просторі Західної України під Польщею) — протидержавною акцією Пласти. Польська преса помагала цькуючи на укр. Пласт. Приміром «Укр. Голос» ч. 32. з дnia 17. серпня 1930. р. пише: «Замах члена пласти на Постерункового П. П.» — під таким заголовком подає «Слово Польське» вістку, що в Бориничах пов. Бібрка поліціант арештував гімн. учня з Рогатина та члена Пласти Богдана Прокопова. Прокопів мав при собі збіркові бльочки на культурно-освітні цілі і збирав датки між селянами. Коли поліціант зажадав від нього показати йому зібрану квоту, Прокопів сягнув скоро до кишені. Поліціант у страху вхопив його за руку і «унешкідлививши» його знайшов у нього — стрілевий револьвер. Інші польські часописи подають, що все відбулося на поліційному постерунку. Ясна річ, що польська преса пише, що Прокопів збирав «на УВО» і що він мусить бути одним зі справників нападу на почтовий віз під Бібркою....

«Свобода» з 16. XI. 1930. р. пише: АРЕШТУВАННЯ ПЛАСТУНІВ У СТРИЙЩИНІ. Польські часописи повідомляють, що командант постерунку поліції в Моршині придержав у Громаді Бережниця члена Пласти, студ. унів. Гошовського, сина греко-кат. пароха, у хвилі коли він роздавав запрошення на посвячення прaporу «Загону Червона Калина» в Стрий. Під час розвізії знайдено у Гошовського по звісткам польської преси відозви УВО, тому його арештовано, а з ним і учительку народної школи в Каліші, п. Любинецьку, яка йому товарищила. Після того переведено ще ревізії у різних молодих людей, у яких знайдено компромітуючу матеріяли і близько 10 кг. агітаційних листочків. На основі тої ревізії арештовано дальших з членів позашкільного Пласти, в тому числі одну жінку. У звязку з тим проектироване посвячення прaporу влади заборонили.

Вершком цих переслідувань було знане вже зарядження польських влад стей про розвязання Українського Пластового Уладу (дивися «Новий Час» з дnia 6. X. 1930. р.).

3. Заміт нелегального існування та протидержавної акції (що на них опирала польська влада своє рішення про розвязання укр. Пласти та арештування багато укр. пластунів та пластових провідників) — був тільки покришкою, під якою нищено всіми способами цю однією організацію укр. молоді завдаючи так тяжкий та болючий удар укр. народові. Найкраще виказали це судові процеси проти членів Пласти та пластових провідників, які у більшості случаїв кінчилися освободженням укр. Пластунів від вчинені і карі. Як примір подаємо отсі голоси преси:

«Діло» чч. з днів: 21. XII. 1930., 18. II. 1931. та 20. II. 1931. Масовий процес проти 96 пластунів у Стрию... Розправа виказала найбільш очевидно, що позашкільні куріні пластунів у Стрию не були, як твердив акт обвинувачення, організацією нелегальною і тайною, а павпаки: існували цілком явно і не без відома адміністрації влади, чого пайкрайцем доказом були уланитовані за дозволом той же влади ріжкі прилюдні виступи пластунів у Стрию, а далі й сам розпорядок староства про розвязання позашкільних курінів Пласти. Суд видав приєд, яким звільнило всіх 96 обвинувачених від вини і карі. Одночасно звільнено від картої відповідальності й п.: Ірину Любінську, учительку з Фалана, яку обвинувачували за злагоди затирания слідів злочину студ. Гошовського....

«Діло» з 27. I. 1931. р. ...продовження розправи проти 20 членів Пласти у Золочеві... Акт обвинувачення закінчував всім § 305 к. з. себто організування і присялецтво до нелегального і «вивротового» товариства. На під-

ставі переведеною доказу, що всі обвинувачені були членами філії «Т-ва о. д. і опіки над молодю» і як такі творили в ній на основі статуту Т-ва й регуляміну Головної Управи цього Т-ва у Львові пластову секцію, звільнено всіх від вини і карі.

«Діло» 8. III. 1931. Розправа проти 16 пластунів у Коломиї... на котрій усіх обвинувачених звільнено.

«Діло» ч. 89. з 25. IV. 1931. Пласт перед судом в Тернополі. 12 членів пластової Управи. Голова Т-ва опіки над укр. молодю, през. Кааратницький зізнав у суді що: Краєва Рада Шкільна (австрійська) поручила цьому Т-ву ведення Пласти реєскриптом з 28. вересня 1918 ч. 26,677/18. Т-во утворило окрему секцію або комісію (§ 25 статуту), заряджуючи Пластом в цілому краю і видало для ньої окремий регулямін. Від тоді явно і легально провадило воно пластову організацію — у Львові безпосередно, а на провінції через свої філії, а де їх не було, через мужів довіря, іменованих з поміж членів Т-ва. По утворенню польської держави Кураторія львів, шкільн. округи повищого зарадження був. Кр. Шк. Ради не відкидала. Навпаки: куратор Собінські... заявив виразно, що повище зарадження Кр. Шк. Ради з 28. IX. 1918. ч. 26677/18 лишається в силі. Адміністраційні державні органи не робили перепон в діяльності Пласти. Пласт уживав пл. відзнак, відбував явно пл. вправи, уряджував пописи за дозволом державних властей, будував оселі і закладав табори... Щойно реєскриптом городського староства у Львові з 26. вересня 1930. р. ч. 368/16/30 поручило старство розвязання пластової секції, що було зроблено і про це оголошено...

...відчитано письмо тернопільського староства з 26. IX. 1930. ч. 459 як і письма філії до цього староства у справах Пласти з 15. XII. 1928 і 12. XII. 1929 на доказ, що філія в справах пластової організації працювала за відомістю та згодою староства... судя проголосив присуд, звільнюючий всіх обвинувачених від вини і карі.

Ціє 10. I. 1930. р. перед городським судом в Самборі відбулася розправа проти 25-ти гім. учеників і учительського семинарія... Акт обвинувачення закінчив всім належання до тайної організації о військово-політичнім характері «Пласт» а крім цього 4-ом з них, що були видавцями і накладцями нелегального часопису «Шлях»... Городський суд по переведенню доказів всіх звільнив...

Однак засуд у польському суді дуже часто залежить не від справедливості, — але від політичних переконань та шовінізму суддів — і тому не дивниця, що траплялися і такі присуди, які явно виказували несправедливість та шовінізм польського судівництва. Приміри: «Новий Час» подає у ч. 15. з дня 20. II. 1931. р.: *За приналежність до Пласти*. Дня 14. II. 1931 відбулася в Самборі судова розправа проти молоді зі села Зараська пов. Самбір. За це, що у своєму селі заложили Пласт, всіх обвинувачених (двайцятькілька) засуджено на два місяці арешту, а гол. обвин. Футалу, на п'ять місяців вязниці. Крім того п. А. Сідлецького засуджено на два місяці арешту за це, що реферував на зборах статут «Т-ва опіки над молодю», *статут затверджений боєвідзтом*.

4. Про відношення польського гарцерства (скавтингу) до українського народу а зокрема до укр. Пласти можна було також много написати. Не робимо цього. Обмежимося тільки наведенням одної статті з преси львівської для ілюстрації цього «братнього співжиття»: «Український Голос» ч. 34. з дня 31. серпня 1930. р. пише під заголовком: *Інструктор польських скавтів стріляє до українських хлопців*. В Поточицях коло Рогатина передував літній табор польських «гарцежів». Проводить табором проф. польської гімназії в Рогатині п. Юзеф Вімош. В неділю 13. липня 1930. р. п. Вімош вертаючи зі села до табору стрінув на полі трьох селянських хлопців, почав кричати до них, називати «хамами» і в кінці почав стріляти до них з револьвера. Двох хлопців втекло, а до третього, який залишився п. Вімош стрілив у праве рамя. З рамени почала бухати кров, але п. опікун «гарцежа» бив далі хлопця револьвером по грудях. На стрілі і крик прибіг один селянин, вхопив п. Вімоша за руку запровадив до громадського уряду. Перед начальником громади п. Вімош далі гроздив, що закличе гарцежів і вистріляє цілу громадську раду... А «Новий Час» додає такі дальші замітки... Коли інструктор і опікун польського пластового табору допустився такого бандитського вчинку, то що говорити про інші організації, які аж дуситься від патолюточної пісанависті до українців. Польські «гарцежі» повинні бути горді з такого інструктора. *Інструктор і опікун табору свідчить про декумство цілої організації*. На наше село іде оружний наступ польський. Це не перший випадок, що ріжні

сгешельци і «гарцежі» стріляють до наших людей. Треба мати на увазі, що ціла Галичина покрита сіттю польських товариств, які в спокійні часи стріляють до людей, як до качок»...

Стільки пишуть українські часописи, що їх і цензор не мав відваги сконфісковувати. Коментарі, здається, зайві.

Крім того зазначуємо, що Укр. Верховна Пластова Команда (у Львові) два рази зверталася до З(віонзку) Г(арцежи) І(ольських) із запрошенням відідати укр. пластові табори (про котрі самого часу польська контроля небережно висказалася дуже похвально, називаючи їх вірцевими та знаменитими) — та навязати відповідні зносини. Але прихильної відповіді не одержала, бо спалення укр. пластового табору «незнаною рукою» чайже годі назвати вистарчаючою відповідю. Зрештою — може і це можливе...

5. *Про стан нашого Укр. Пластового Уладу під Польщею* найкраще свідчить його діяльність. Щоби виказати цілу неправду та тенденційність вісток, що про нас ширять польські скавти, — подаємо коротесенький перегляд літньої праці укр. Пласти з року 1930, який вистарчає, щоби уявити собі розмах укр. пластової організації.

Додаток до «Молодого Життя». Пластові табори.

I. Областні пластові табори:

1. Обл. Пласт. Табор Юнаків на Соколі. 30. VII. — 27. VIII. 1930. Число членів до 150. 2. Обл. пласт. табор Пластиунок на Соколі. 3. VII. — 27. VII. 1930. 3. Пластовий водний табор над Дністром, Монастир. 3. VII. — 31. VII. 1930. 4. Пластовий жіночий табор над Дністром, Монастир. 3. VIII. — 28. VIII. 1930. 5. Обл. пласт Низовий Табор в Уневі-Якторові. 4. VII. — 26. VII. 1930. 6. Табор Новиків в Підлюті. 4. VII. — 7. VII. 1930. 7. Табор Новиків в Гориглядах (коло Нижнєва). 10. VII. — 8. VIII. 1930. 8. Пластовий Курс-Табор Сеніорів, Підлюте. Серпень 1930.

II. Окружні пластові табори:

1. Окр. Пласт. Табор I. пл. Округа Перемишль. 2. Водний мандрівний на Волинь і Полісся «Лісові Чорти», липень. 3. Мандрівний на Волинь, липень, XII. Кур. «Ластівка».

III. Курінні Пластові Табори:

1. Пл. Табор II. Кур. «Червона Калина» 10. VII. — 3. VIII. 1930. Скільщина. 2. Пл Табор 89. Кур. ім. І. Франка, половина серпня, в Запусті. 3. Пл. Табор Плат: Кур. в Іваню-Пустім в половині серпня 1930. 4. Пл. Табор 14. Кур. «Санітарного», липень мандрівно-сталій на Поділлю. 5. Пл. Табор 15. Кур. «Ордену Зал. Остроги», липень Гуцульщина мандрів. 6. Пл. Табор 3. Кур. «Лісових Чортів» на Волинь мандрівний, липень. 1930. 7. Пл. Табор 13. Кур. Ст. Пл. на Волинь, мандр липень. 8. Пл. Табор 15. Кур. «Ор. Зал. Остр.», колами в лісі на Волинь та Под. 9. Пл. Табор Кур. «Невмируці», червень, на Волинь мандр. 10. Пл. Табор 7. Кур. Юн. ім. кн. Льва, липень, Карпати, мандр. 11. Пл. Табор 35. Кур. Юн. ім. С. Тисовського, липень, Карпати, мандр. 12. Пл. Табор 6. Кур. Юн. з Перемишлем, липень, в Карпати. 13. Пл. Табор 89. Кур. ім. Франка, липень, в Карпати, мандр. 14. Пл. Табор 52. Кур. Юн. ім. Вітовського, липень, в Карпати.

Замітка: Обласні табори є для членів всього Уладу, Окружні, для членів даного округа а Курінні лиши для членів даного Куріння. Ясно, що тут не зазначено менші прогулочки та мандрівні табори. Хто знає пластову організацію — то певне зрозуміє і з цього короткого перечислення таборів та мандрівок, скільки праці на це потрібно та яка велика вага організації, що її спричинили поляки.

6. *Пластова еміграція.* Задля згаданих вище причин укр. пластуни опинилися на еміграції. Вірні пластовому законові — іпродовжували далі працю для добра Пласти та укр. народу. Початок цієї пластової еміграції припадає на 1921. р. Щоби улекинти свою працю та задережати традицію Укр. Пласти з рідного Краю, почали укр. пластуни на еміграції гуртуватися разом. А щоби могли існувати офіційно (опираючись законом на якісь статут) вступали звичайно до державного Пласти твої країни, де жили,творючи автономну одиницю. Так було і у Чехословаччині, де укр. пластуців-емігрантів було найбільше. І дійсно мусимо з призначенням скавати, що Слав Юнаків-Скавтів Реп. Чехо-

словакої приняв нас по братерськи і аж до тепер дуже радо нам помагав у пластовій праці. Доказом цього є дослівний відпис письма Свазу Ю.-С. Ч. С. Р., який у перекладі звучить: Прага 11. IV. 1930. р. ч. 10268. Українській Пластовій Команді у Празі. Команда Свазу приняла з радістю до відома поздоровлення з Вашого зізду і рішила Вам за нього сердечно подякувати. Упевненою Вас, що радо будемо і надалі з Вами співпрацювати і бажаємо собі, як і Ви, щоби наші братерські зносини і в будуччині тревали та скріплялися. З братерським поздоровленням ітд.. Дальшим доказом цього є звіт Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. за минулій рік, де сказано, що у Свазі було 171 укр. пластунів емігрантів зареєстровано. І цього року (хотяй ще не має офіційного звіту) можемо сподіватися подібного числа.

Однак наші відносини до Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. змінилися у послідному часі. Щоби задержати добре сусідські зносини з польським скавтінгом та піти на руку свіжомпринятим до Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. польським скавтам зі Слеску — Сваз Ю.-С. Р. Ч. С. приняв на спільному польсько-чеському скавтському зізді у Катовицях слідчу резолюції: 1. «Команда Свазу С.-Ю. Р. Ч. С. у листах до Зв'йон. Гарц. Польських та Міжнародного Бюро Скавтів осудить акцію польсько-скавтової організації еміграційної української у Чехах, що очернє Польщу у очах скавтових органів світу», та 2. «Сваз Ю.-С. Р. Ч. С. дає гарантію, що у пражському святі (Всеславянське Скавт. Джемборі) українська справа не буде порушена у формі жадних зовнішніх чи внутрішніх виступів». Цей зізд докладно описаний у польському скавтовому журналі «Гарцмістш» ч. 1—2 за січень—лютий 1931. р. У тому ж числі пишеться, що Команда Зв. Гарц. Польс. інтервенювала у Команди Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. та приготовляє споростування для Міжнародного Бюро та для інших скавт. організацій. При тому з правдивою польською «справедливістю» згадує про укр. Пласт та відносини у Східній Галичині:

Це і є причиною, що Міжнародне Бюро Скавт. так мало було поінформоване про нашу справу та наш протест та що ми одержали від Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. слідуче письмо (подаємо переклад: Прага, 4. XII. 1930. р. ч. 33531. Українська Пластова Команда (Данило Козицький). Прага, II Студ. домов. Команда Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. дякує за повідомлення звіслідів Загальних Зборів Вашого товариства та повторяє бажання братерської співпраці. Сваз наш виконав все, щоби додержатися приказів пластового закону, та пластового братерства а тому тим більше жалує, що у послідній добі дійшло між пластунами великої словянської родини до випадків пожалування гідних. Але не можемо замовчати, що при своїх інтервенціях вибралися способ, який спричинює чехословакському пластові важні труднощі. Без відома нашого Свазу ширилися в чужині обіжник проти польського скавтінгу і виразноували ім'я нашого Свазу у звязку з тою акцією, хотяй нам о тій акції нічого не було відомо. Команда Свазу рішила звернути Вашу увагу на невідповідність подібної акції і просити Вас, щоби Ви на будуче незабували на інтереси держави та організації, котрі Вас як братів сердечно прияли. За... ітд.. Ось так то польські гарцежки заводять політику до скавтінгу, політику для нас дуже некорисну, якій ми, яко недержавна пластова організація не висилі запобігти, а тим більше обернути на свою користь. Одинокою напою зброяє в правдиві факти, що говорять за нас. Як бачимо, то і така культурна та гуманна праця, як праця скавтова буде у нас можлива, тільки тоді, як наш народ стане свободним паном на своїй землі.

Щоби здобути все-таки більшу свободу рухів та згуртувати всіх україн. пластунів-емігрантів де-б вони не були (не тільки тих, що є у Чехословаччині та є членами Свазу Ю.-С. Р. Ч. С.) — ми створили самостійну пластову організацію «Союз Українських Пластунів Емігрантів», якої статут саме недавно чеський уряд затвердив. Ясно, що своєї дотеперішньої лінії не міняємо. Хочемо бути у першу чергу добрими пластунами, справедливими для других. але такої самої справедливости вимагаємо і для себе. Хочемо бути братами для пластунів цілого світа, але лише тоді, коли і вони нам свого братерства не відмовляють. Ясно, що ми, як пластуни всіх інших народів, — любимо свій рідний український народ та будемо завсіди працювати для його, справедливо заслуженого добра.

До свазу Юнаків-Скавтів Реп. Чехословакської помимо всего і на далі відносимся з пошаною та будемо старатися і на далі з ним по братерські співпрацювати. Це залежить від його становища супроти нас.

Прага, червень 1931. р.

Посмертна згадка.

ТИМ, ЩО ВІД НАС ВІДЙШЛИ.

Дня 3. квітня ц. р. покинув нас в Хусті на Закарпатській Україні проф. укр. гімназії, скавмастер,

АНДРІЙ ДІДИК.

Покійний походив з убогої родини. Заробляючи на своє життя, покінчив у Чернівцях університет і став проф. в Рогатині.

1912 р. він стає вряди Українських Січових Стрільців. В 1915 р. попадає в румунський полон, який підірвав і так лихе його здоров'я.

По війні стає проф. у Дрогобичі, але не довго він тут удержався. Не видержав переслідувань з боку влади. Покинув рідну землю, рідну школу... — Опинився на Закарпатті-в Берегові. І тут його душа повна віри й сили не спочала... він в гімназії промоштує шлях пластовій ідеї. 1921 р. за його ініціативою в Берегові повстає перший укр. пластовий відділ, провідником котрого був до 1925 р. З переходом до Ужгороду вщіплює пластовий рух між місцевою молоддю і стає провідником 1. пластового Куріння при гімназії. В 1927 р. переносять його до Хусту де перебув аж до самої смерті.

І тут знайшов собі поле до праці. Він створив свою школу. *Школу пластового духа.*

І писався він тією школою — давав, щоби кожного року вона ще набірала знання в пластових таборах, які він дуже любив іуважав своїм обовязком відвідати їх. Бачили його в Камянці 1924 р., в Лугах 1926 р., в Туря-Реметах 1927 р. і в Устє-Ріках коло Рахова 1930 р., де в останнє з бр. інж. Е. Кульчицьким, командантом табору, оглянув шатра погуторив з Пластунами, захотив до дальшої праці і відішов, бо чекала його праця...

Бл. П. покійний визначався великою любов'ю до молоді.

Хоч, як професор був строгий то лише тому, що він старався вщіпти в душу молоді: карність, точність, совісність та почуття обовязку. За те молодь його безграницно любила та поважала.

Земля, Дорогий Друже, піоніру пластової ідеї, на занедбаній частині України, хай буде Тобі легкою... Твоя праця на марне не пропаде, молодь вихована Тобою віддасть своїй молоді сили там де *Tu хотів...* сторицю.

З КНИЖОК І ЖУРНАЛІВ.

Е. Жарський. *Основи спортивного тренінгу.* Накладом кооп. «Вогні». Львів 1931 р. Стор. 36.

Поява хоч якої книжки, кожного хто цікавиться нашою видавничою справою, радує і тішить. Тим більше поява маленького спортивного підручника. В нас спорт і спортова література на низькім ступені розвою. Автор, відомий спортсмен і вже на спортивім полі заслужена людина, тут зібраний матеріал

упорядкував так зручно, що для кожного навіть неспортивця принесе велику користь. З цього читач дізнається в чому лежить вартість спорту, про поведінку та життя спортивця, про масаж, про самомасаж, та про головні основи тренінгу і про підготовку до цього. Для більших спортивних ускладнень автор висвітлює рисунками.

Кожний спортивець повинен цю книжку набути. Замовляти можна в пластиковім постачанні у Празі. (Дивися адресу Команди С. У. П. Е.).

«ВОГНІ», Ч. 1.

Під таким заголовком почав виходити у Львові місячник для молоді.

Вже сама вінєта промовляє до нас, якимись містичними словами і твердить що: хоч у вирі розбурханого життя то таки видержали.

З коротенького вступу читач довідається про ціль видавання та які напрямки він прийме: — «читайте це наше слово, читайте в ньому більше ніж написано буквами», — а дальше «маємо між вами знакомих», — читачеві каже, радіти і вірити, що вони... продовжують... — «Цього — читаємо — на чому спиралися звязки приязні, спільноти, братерства, що давало життєрідність... Цього не можна забувати, неповинно це наче якась банька з мила при найменшому подуві вітру розпліватися в пустку».

З літературних статей, красою й бадьорістю, вибивається поезія Т. Довгала.

Гідним уваги читача, молодого, (так звуть своїх членів «Вогні»), це конкурс. — Прикро тільки, нам Пластунам емігрантам, що не всі ми можемо взяти участь в нім, бо лиха доля не дала нам зможи пишатися знанням рідної землі.

«ВОГНІ», Ч. 2.

Безперечно це число краще. Видно, що участь в нім взяли добре молоді літературні сили. Тут маю на увазі оповідання-спомин «Лицар легіону», В. М. Яніва: «Що — каже автор — її золоте волосся було шорстке й без попіску, що її скіра не була з оксаміту, що статі не була з порцеляни, то це тому, що її маті в зааранні життя вмерла». —

На дальших сторінках читач знайде і практичні поради чим хоче стати? Про кооперацію, про самоосвіту.

По перечитанні видно, що з боку редакції вложено всіх зусиль та старань, щоби журнал вийшов гарний та доступний для молоді.

Але... не можна поминути факту, що не дуже в сприяючих умовах приходиться працювати молодим силам «Вогні». Відповідь на їх перший конкурс п. з. «Лисона» по цензурнім апараті... блимає білимі сторінками.

Та я вірю, що Вони цим не зразяться. Вперед братерство. Здоровлю Вас братами, бо бачу, що Ви ними хочете стати. Бажаю Вам успіху у Вашій праці і вірю, що наша редакція з Вами навяже братерські відносини. Між Вами а нами хай остане поздоровлення

«Працюйте».

Кудеяр.

ПОДЯКА.

Команда VII. Кур. Укр. Ст. Пл. «Бурлаки» в Ржевницях іменем цілої бурлацької фамілії складає отсюю дорогою щиру подяку всім тим, що прибули на Посвячення нашого курінного прапору. Зокрема дякує Команді СУПЕ,

що прибула в повному складі, духовникові о. директорові Д. Зубрицькому, що приїхав аж з Пряшева, хрестним родичам Вл. п. проф. презид. С. Русовій, що помимо свого старого віку прибула до Ржевниць та Вл. п. Богацькому, пластовим частинам з Праги та Ржевниць, а зокрема дівочому куріневі ім. Л. Українки в Ржевницях.

За Кур.-Команду:

В. Яцишин,
ст. пл. розв.
курінний.

Іван Семеєн,
ст. пл. уч.
к. писар.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Володимир С. Пиштіть більше та присилайте!

Т. Г-вич. Данціг. Ваша стаття йде як дискусійна. Приготовляйтесь на відповіді.

Маленький Пластун з Б. Ваш допись трошки за довгий. Пиштіть щось іншого. Всім: Пиштіть хроніки пластових частин, присилайте нам свої звідомлення, проекти, статті, поезії і т. д., і т. д. Редакція.

ВСЕ В СЛУЖБІ.

В стації проходжувався залізничний урядовець з чорною квіткою на грудях. Нараз підійшов до нього паній жовнір, вирвав йому квітку та кинув під потяг.

Урядовець почервонів та затиснув пястуки — але зараз запанував над собою і спокійно пішов далі. Коли увійшов до вагону, подорожний, що приглядався цій історії, сказав своє признання:

— «Ви дуже гарно поступили».

— «Так, але якби я не був у службі, я би його провчив».

Він поступив гарно лише тому, що був «у службі». Колиб не був «у службі» — вислід бувби інший.

— Як вам здається? Чи і тоді немавби він так поступити? Майже кожна людина виконує якусь службу, працю, обовязок і тому мусить придержуватися певного, приписаного закона.

Гірник не сміє курити в копальні, та поза службою може.

Писар не сміє читати часописей у канцелярії та поза службою може.

Дітям в школі не вільно розмовляти, бавитися та поза школою може.

Бачите, що часто є велика ріжниця чи людина є у службі, чи ні.

Але *Пластун* повинен бути *все у службі*. То значить, що маєте бути у службі де-б ви не були. — І на гриці? — Так, і там! — Коли, приміром, програєте, — маєте саме найкращу нагоду показати, що ви є дійсно пластуном. Пластун пригадув собі, що є у службі і поводиться по пластовому до посліднього моменту.

А між товаришами? Чи ти чистий у думках, словах та вчинках? Все мусиш таким бути, бо ти *все у службі!*

Кождий запитай себе: «Чи знає мій учитель, що я є пластуном? Не кажи: «знає, бо бачить, що ношу відзнаку». Коли би лише ця відзнака була одинокою відзнакою твоєї душі, то можу тобі щиро сказати: *«Ти не є пластуном!»*

Та коли твій учитель відповість: Це добрий пластун, бо є совісний у праці, не тратить відваги у тяжких хвилинах життя, не говорить неправди, ніколи не було чути від нього проклонів та вульгарних слів, все чесний, веселий, услужний, пильний та стараний». — То значить ти ніколи не є поза службою.

Подібно мається справа коли ти є звичайним послугачем:

— Чи твій майстер знає, що ти пластун? — Яким чином?

Я чув раз про хлопця, що був зайнятий у торгівлі збіжям.

Коли був сам у крамі прийшов пан купувати збіжя і як хлопець важив сказав йому — «Додай ще, твоєго пана немає»!

— *«Мій пан є завсіди присутній!»*

Так твій пан є все присутній, ти все є у службі.

Пластун є все і всюди в службі! навіть тоді, коли є сам. Часами трапляється, що пластун не може видержати в чистоті та ясності думок — а думки саме роблять його добрим або злим:

— *«Як хто думає у серці своїому — таким є!!!»*

Тому, коли будеш сам, пригадай собі, що тоді ти є теж у службі бо:

— «Посієш думку, збереш діло, засієш діло, збереш привичаення, засієш призвичаення — збереш *характер*».

А характер це найвище досягнення, яке лише людина може здобути.

Довільний переклад

Приблуди.

З ЖИТТЯ ЧУЖИХ ПЛАСТУНІВ.

— Минулого року старе місто Canterbury дало титул горожанина льордові Байден-Поулові, за його труди які він вложив для добра цілого світа.

— В Каліфорнії названо гору на його честь.

— В 1933 році відбудеться міжнародний пластовий зїзд (Джемборі). Впопрядчиками його мають бути Америка і Чехословакія.

З ЖИТТЯ ПЛАСТУНОК.

— Mrs. J. Sterrog — багата пані з Америки купить пластункам дім. Він буде в Швейцарії — пайкраїм пл. осередку. Цей небиякий здобуток пластунок, уможливить їм як в літі так і в зимі здоровий і таний побут в Швейцарії. Оплата денна — 1 швайц. франк.

— Слідуюча міжнародня конференція пластунок відбудеться 1932 року в Закопані (Польща).

— В червні ц. р. приготовляється в Фінляндії міжнародний табор пластунок.

Урядовою мовою буде: фінська і шведська, помічною англійська. До цього табору є запрошені з кожної країни по три пластунки. Нас не запрошено!...

«МОЛОДЕ ЖИТЯ».

журнал українського Пласту, виходить що другий місяць в Празі.
«М. Ж.», буде містити:

статті на теми кращого виховання,
про напрямки та ідеології чужих пластових Уладів,
вісти з життя укр. Пласту та чужого.

Окрім того буде мати сторінки:

практичних пластових вміlostей,
літератури та науки,
загадок, забав та конкурсів.

«М. Ж.» всі справи буде розбирати з точки погляду Укарінського Народу і його ідейних змагань до самостійності.

Стала передплата буде подана на початку 1932 року.

Передплата, до кінця цього року, на поодиноке число :

В Ч. С. Р. виносить:

для членів С. У. П. Е. — 3.— кч.
для нечленів — 4.— кч.

В Америці:

для всіх — — 20 \$.

На поодиноке число за кордоном треба долучити на порто — 50 сот.

Передплатником стає той, хто не звернув окажового числа.

Адреса Редакції і Адміністрації:

D. Kozický, Stud. domov, Albertov, Praha II.